

JAN WAWRZYŃCZYK
Uniwersytet Łódzki

Z MATERIAŁÓW KRYTYCZNYCH DO POLSKO-ROSYJSKICH SŁOWNIKÓW OGÓLNYCH

Kontynuując rozważania nad konfrontacją przekładową języka polskiego i rosyjskiego w aspekcie leksykograficznym, zaprezentowane w 18. zeszycie "Studiów Filologicznych" Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy, przedstawię niżej kilkadziesiąt nieco zwięźlejszych minucji słownikowych poświęconych różnym kategoriom wyrazów. Zestaw tych wyrazów stanowi nieznaczną część haseł poddawanych krytycznemu oglądowi w toku prac nad materiałami do "Wielkiego polsko-rosyjskiego słownika przekładowego", które przygotowuję wspólnie z dr Haliną Bartwicką i mgr Jolantą Mędelską od 1981 r. /w ramach badań finansowanych przez Polską Akademię Nauk w Warszawie jako podtemat w problemie międzyresortowym MR.III.13/.

Wykorzystane przy opracowywaniu notek słowniki oznaczone zostały skrótami, ich rozwiązanie por. w zestawieniu alfabetycznym zamykającym niniejszy tekst.

1. AGRONOMKA: w HS2 para przekładowa ma człony nierównoważne stylistycznie, co zostało wszakże zasygnalizowane za pomocą stosownego kwalifikatora. Niemniej w haśle tym znaleźć się powinien konkurencyjny przekład agronomsza, wyraz jeśli nie identycznej, to bardzo zbliżonej wartości stylistycznej /w MAS2 otrzymał on kwalifikację "prost.", w NSiZ-71 zaś "razg.", a w TSiWNRLJ nie oceniono go jednoznacznie/.

2. AKWARIARZ: HS2 przyporządkował mu odpowiednik akwariumist bez jakiegokolwiek komentarza semantycznego. Należałoby jednak się zastanowić nad rozbieżnością w definicjach translandu i translatu podanych przez słowniki jednojęzyczne. W SJPSupl, w SWOTok /s.v. akwarysta/ mówi się nie tylko o rybach /czy ogólniej, jak w

SJPSzymcz, zwierzętach/, ale i roślinach, podczas gdy definicja hasła akwariumist sformułowana przez autorów NSiZ-71 i MAS2 wiąże je wyłącznie z hodowlą ryb. W razie potwierdzenia wskazanej różnicy znaczeniowej konieczne by było jej zasygnalizowanie przy translacie.

3. ANKIETER: do możliwych ulepszeń opisowego odpowiednika zaproponowanego przez HS2 dodać można uwagę, że język rosyjski zna analogiczny do polskiego syntetyzm ankietior. Według SIS9 odnosi się on jednak do badań socjologicznych. O odniesieniu i wartości stylistycznej translandu ankieter por. DorKS, t.III i SPPDor.

4. ANTYDATOWAĆ: za HS2 należałoby tłumaczyć ten wyraz opisowo frazą datirowat' /pomieczat' / zadnim czisłom, choć używany jest w języku rosyjskim czasownik antidatirowat', który por. w SIS9 /a także we wcześniejszych wydaniach tegoż słownika/. Brak go jednak w MAS2.

5. BAGAŻÓWKA: w SK4 czy HS2 jest to gruzowoje taksj. Pewnego rodzaju usterką takiego przekładu jest jego dwuwyrazowość, lepszy zatem byłby w tym sensie odpowiednik gruzotaksj /por. NSiZ-71/. Potrzebne są jednak pełniejsze dane o funkcjonowaniu tego skrótu.

6. BEZSOLNY: wyraz ujęty w SJPDor, powtórzony w SJPSzymcz, do HS2 nie został włączony. Przekład można wyciągnąć z SLeKPR z połączenia dieta bezsolna podanego w hasle dieta. Potrzebny przymiotnik biessolewoj jest zresztą wyrazem hasłowym w Mir /z translatem bezsolny/; zob. też NSiZ-71.

7. CHODZIARZ: należy rozważyć, czy zamiast wielowyrazowego opisu figurującego w HS2 nie byłby właściwszy jako konwencjonalna nazwa odpowiednik chodok albo skorochoch /zob. zresztą te wyrazy w PRPSSport/.

8. CZWÓRKOWY: HS2 nie podał przy tym hasle standardowego translatu, odsyłając do hasła czwórka. Być może dla słownika większego odeń warto zaproponować przymiotnik czetwiorocznyj znany w rosyjskojęzycznych środowiskach szkolnych m.in. w połączeniu z rzeczownikiem soczinienije.

9. DYKTANDO: słowniki podające przekłady tak, jak to czyni Rozw6, czyli bez różnicującego je komentarza: diktowka, diktant, nie zdają sprawy ze szczegółów opozycji pod diktowku - pod diktant /por. odpowiednie hasła MAS2/. Punktowe rozwiązanie zastosowane w BogI12 jest lepsze, ale nie umożliwi użytkownikowi tego słownika

zsyntezowanie nacechowanego stylistycznie zwrotu pod diktant /z czego nie sposób jednak czynić zarzutu ze względu na jego nie-
dużą przecież objętość/. HS2, dysponując znaczną objętością, wy-
różnił połączenie pisać pod dyktando, ale należałoby wskazać, że
dany w nim czasownik, wprawdzie bardzo częsty, reprezentuje nie
jedyną klasę użyć zwrotu pod dyktando /pod dyktando nie tylko się
pisze/. W słownikach jednojęzycznych tak polskich jak i rosyjskich
brak liczniejszych egzemplifikacji, które pozwoliłyby upewnić się,
że zwrot pisać pod dyktando zasługuje na wyodrębnienie z punktu
widzenia specyfiki przekładu.

10. GDZIENIEGDZIE: słowniki zgodnie podają translat koje-gdzie,
czasem /jak SK4/ uzupełniając go innymi przekładami. Nie ma jednak
wśród nich translatu koje-kuda. Słowniki języka polskiego nie no-
tują użycia, którego przekład implikowałby formę koje-kuda, ale
dobrą ilustrację, zgodną z intuicją językową, skonstruował Mir;
jest to fraza muszę jeszcze gdzieś wstąpić przytoczona ja-
ko przekład rosyjskiego мне надо jeszcze зайти кое-куда /w hasło
кое-куда/.

11. HARPAGON: w związku z analogicznym zastosowaniem imienia
Harpagon jako rzeczownika pospolitego, w języku rosyjskim w posta-
ci гарпагон /vide SIS9/, przekłady z HS2 /skriaga, skopidom/, syno-
nimizujące hasłowy europeizm, należy odrzucić, gdyż nie mają one
stosownego nawiązania literackiego.

12. INTERNISTA: jeśli uznać skłonność niektórych słowników do
przytaczania translatów synonimicznych, to w danym wypadku można
skorygować HS2 uzupełniając artykuł jeszcze jednym odpowiednikiem
- internist /wyraz ten zarejestrował SIS9/. Jest to jednak rzadki
synonim, nie zrozumiały powszechnie wśród Rosjan tak, jak jego pa-
ronim internista w Polsce /por. DorKS, t.III/. Ostatecznie zatem
odpowiedniość podstawowa składać się musi z translantu internista
i translatu terapięwt /co potwierdza SLEKPR, BogI|2 i inne słow-
niki/. Jakiegokolwiek jej uzupełnienia to tylko dodatki, które są
tak czy inaczej nacechowane, a zatem powinny być odpowiednio ozna-
kowane.

13. ITALIKA: artykuł hasłowy z tym nagłówkiem, mający w HS2 nu-
mer 2, tłumaczy go jako knigi na italskom jazykie, co odpowiada
węższemu rozumieniu italików /według definicji SJPDor/. Adekwatny
opis /bo przekład znaleźć tu trudno/ powinien odpowiadać jednak

definicji SWOTok, by objąć dokumenty, rękopisy itp. kategorie przedmiotów.

14. JEZDNIA: w HS2 na pierwszym miejscu stoi odpowiednik projeżdżająca część ulicy, któremu trzeba zarzucić redundancję, deficyjny charakter. Pewien postęp, ku realnemu substytutowi tekstowemu, stanowi propozycja SK4, gdzie ostatni wyraz odpowiednika figuruje w nawiasie, tzn. został on uznany za kontekstowo fakultatywny składnik domniemanego translatu. Niemniej i to ulepszenie nie zapewnia wyrażeniu rosyjskiemu dostatecznego stopnia ogólności, bowiem mówi się nie tylko o jezdni ulic/y/, lecz też w odniesieniu do różnych innych dróg. Uwydatnia to trafnie rozwiązanie zastosowane w WSTPR5, w którym po odpowiedniku projeżdżająca część umieścili autorzy w nawiasie wykursywiony składnik drogi stanowiący wskazówkę interpretacyjną, semantyczną o samym przekładzie, ale do niego już nie należący. Poza tym wszystkim należy jeszcze zwrócić się do BogII2. Podał on związką odpowiedniość jezdnia - mostowaja. Dla małego słownika, który z konieczności musi ujmować jedynie rzeczy najważniejsze, o najszerszym zasięgu, wybór przekładu mostowaja /w HS2 stojącego na miejscu drugim w artykule/ wydaje się rozwiązaniem optymalnym.

15. KŁOBUK: opracowanie tego hasła w HS2 wymaga uściślenia w świetle potrzeb odbiorcy polskiego. Punkt 2 artykułu pozbawiony - w odróżnieniu od punktu głównego - informacji pomocniczej mylnie sugeruje zgodność zakresu użycia translantu i translatu poza sferą tatrzańską. Tymczasem rosyjski kłobuk nie oznacza w żadnym wypadku złego ducha z warmińsko - mazurskich bajek ludowych, a taki przecież odpowiednik można wyprowadzić z zapisu HS2 w sposób nieuchronny.

16. KOPCOWAĆ: tłumaczenie HS2 zakładywat' w burty pomija szczególnie związany z kategorią liczby. Pluralis jest tu niewątpliwie najbardziej typowy, ale nie można wykluczyć i takich realnych sytuacji, w których dany zwrot czasownikowy opisuje tylko jeden, np. wielki, kopiec; wtedy składnik imienny translantu musi mieć formę w burt.

17. KORYTARZ: narzędnik tego rzeczownika użyty np. w odpowiedzi na pytanie "którędy?" tłumaczy się formami przyimkowymi po koridoru, po koridoram, czego nie odnotował ani HS2, ani BogII2.

Idąc za przykładem BogII2 z hasła ulica, w hasle korytarz można wyróżnić podhasło korytarzem, narzędnik o paradygmatycznej liczbie gramatycznej; uzupełnienie to zapobiegnie ewentualnym błędom polskich użytkowników słownika.

18. KORYTARZYK: derywat ten implikuje identyczne relacje składniowe, jak i w wielu innych wypadkach nie dostrzeżone translatorско. Znamienne jest to właśnie dla wyrazów pochodnych.

19. KROIĆ: HS2 w części artykułu oddzielonej rombem wprowadził połączenie kroi na ministra z przekładem on mietit w ministry, którego stylistyczna nieadekwatność względem oryginału jest oczywista. Trudno zaproponować w tej chwili tłumaczenie alternatywne, w każdym razie wadą rozwiązania HS2 jest przemilczenie tej nieadekwatności /autorzy zapomnieli, że wyrażenie mietit w + mianownik lmn. jest rozpowszechnione, a z kolei konstrukcja przyimkowa z mianownikiem ma oparcie w licznej rodzinie czasowników bliskoznacznych i pokrewnych typu striemit'sia, pojti, godit'sia itd./.

20. LICEALNY: słownikarz musi pamiętać o tym, by jego informacje rzeczowe były zgodne z rzeczywistością przynajmniej w chwili publikacji słownika; w HS2 odbiorca rosyjski dowiadyuje się, że szkoła stopnia licealnego to szkoła średnia jedenastoletnia, co od wielu już lat nie jest prawdą.

21. LICHENOLOG: wyrazu tego nie ma w HS2, z czego trudno czynić poważny zarzut. Znalazł się on jednak w zestawie haseł SJPSzymcz /niejako w ślad za SJPSupl/ i to już dla siatki liczącej 80 tys. słów wydaje się naganne, zwłaszcza gdy zabrakło w niej miejsca na zwyklesze wyrazy /jak np. jednoczęściowy/. Hasła lichenolog nie ma SLeKPR. Potrzebnego odpowiednika lichienołod słowniki nam dostępne nie rejestrują.

22. LICZEBNIKOWY: w opracowaniu HS2 ukryty jest realny odpowiednik, który należy wydobyć z konkretnego połączenia ilustracyjnego. Odpowiednik ten, w formie dopełniacza czislitielnych, ma ogólniejszy zasięg.

23. LIGOWY: porównanie tego hasła w HS2 z rozwiązaniem BogII2 uprzytamnia potrzebę szerszego wykorzystania dopełniacza jako formy translatu właśnie w hasłach typu liczebnikowy i ligowy /w tym ostatnim pozwala uniknąć konstrukcji z trafnym semantycznie, ale redundantnym syntaktycznie imiesłowem/.

24. MIEĆ: czasownik ten ma rozbudowane hasło nawet w mniejszych słownikach. HS2 i zwłaszcza BogIl2 wskazują okoliczności tłumaczenia go na rosyjski czasownikiem быт, wśród których określoną rolę odgrywają przyimki. Dodatkowo wskazać można przyimek przy w wyrażeniach o strukturze "N¹ + ma przy sobie + N²"; por. mieli przy sobie pistolety z przekładem pri nich byli pistolety.

25. NIEDZIELA: w słowniku większym zasługuje na wyodrębnienie dopełniacz wyrazu hasłowego z obligatoryjną przydawką przymiotną typu którejs, pewnej, następanej itp. Tak użyty dopełniacz niedzieli ma translát w postaci wyrażenia nieciągłego w --- woskriesienie /w związku z tym zob. hasło dzień w BogIl2 bliskie zaproponowanego wyżej rozwiązania/.

26. NIEMOWLAK: w polszczyźnie funkcjonuje opozycja niemowle - niemowlak, której człony mają w HS2 identyczne odpowiedniki. Według świadectwa NSiZ-71 w ruszczyźnie potocznej pojawił się syntetyzm grudnik, byłby to zatem adekwatny translát polskiego potocznego niemowlak /stylizacyjne nacechowanie translandu HS2 rzetelnie odnotował/.

27. PANIENKA: hasło ma HS2. Do artykułu tego można zaproponować dodatek o walorze realizowalnym; por. hasło pannoczka w MAS2 czy hasło panna w Oż z tym samym derywatem zdrabniająco-spieszczającym.

28. PIĄTAK: piątek i piątoklasista mają w HS2 wspólny przekład, neutralny derywat piatikłassnik. Zgodność tę należy rozbić, wprowadzając zarejestrowany w NSiZ-71 kolokwializm piatikłasszka. Rozwó w artykule hasłowym piątek wyróżnia się pozycją z "przekładem" sort mioda.

29. PLACÓWKOWICZ: wyraz nie zarejestrowany przez słowniki ogólne języka polskiego. Nie stanowi on problemu dla słowników polskorosyjskich w takim samym stopniu, w jakim nie jest stabilną jednostką polskiej leksyki. W naszej kartotece ma potwierdzenie w tekstach prasowych. Jako obiekt przekładowy mógłby trafić w słownikach dużych o objętości 80-100 tys. haseł do aneksu słowotwórczego, w punkcie informującym o sposobach tłumaczenia neologizmów i okazjonalizmów na -owicz. W słownikach jeszcze większych zasługuje być może na odrębny artykuł; propozycje przekładowe będą mieć najprawdopodobniej postać opisu, np. sotrudnik przedstawicielstwa.

30. PLAŻOWICZ: ta formacja na -owicz jest w HS2 z nierównoważnym stylistycznie odpowiednikiem zagorajuszczij. Por. wszakże formację plażnik. Wprowadzona została ona do MAS2 /tzn. nie ma jej w pierwszym wydaniu tego słownika/ z kwalifikatorem "prost.". Według NSiZ-84 jest to jednak element mowy potocznej, co odpowiada kwalifikacji polskiego translądu w HS2.

31. PLENER: z ilustracji zawartej w HS2 celowe jest wyodrębnienie podhasła w plenerze z nawiasową charakterystyką "gdzie" i odpowiednikiem na plenerie. Byłoby to rozwiązanie wzorujące się na Bogi12, w którym podhasła tego rodzaju jest dużo /ale pod plener takiego translądu zabrakło/.

32. PIOTKARSKI: szukając pozytywnych rozwiązań w sposób jawny podających informację translatorską /w przeciwieństwie do HS2/, należy wskazać możliwość oddania funkcji tego przymiotnika za pomocą dopełniaczy spletnika i spletnikow.

33. PODNAJEMCA: w HS2 pewnym ulepszeniem byłoby wykursywnienie w przytoczonym opisie słówka ili, które jest tu przecież elementem metatekstu leksykograficznego, a nie składnikiem gotowego translądu. Notabene niektóre słowniki polsko-rosyjskie są bardziej wrażliwe na rozgraniczenie tych kategorii /por. np. w Rozw6 artykuł hasłowy mostowe/.

34. PODNOŹEK: w podanym za rąbkiem wyrażeniu być czymś podnożkiem w HS2 element zaimkowy należy wydrukować kursywą, a nie czcionką półtłustą, zgodnie zresztą z jego analogiem w przekładzie rosyjskim; elementy te charakteryzują oryginał i przekład pod względem syntaktycznym.

35. POSIERPNIOWY: z reprezentowanych przez ten przymiotnik derywatów do zestawu hasła w HS2 nie trafił żaden z 12 tworów. Nie odnotował też któregośkolwiek z tych ubocznych "słowotwórczych produktów polskich miesięcy" np. SJPSzymcz, chociaż w SJPSupl znalazł się przymiotnik polistopadowy i popaździernikowy. Wyrazy typu posierpniowy /określenie emigracja posierpniowa użyte zostało w jednej z audycji programu I Telewizji Polskiej dnia 9 VIII 1984 r./ nie stanowią dużego kłopotu translatorskiego /por. w języku rosyjskim typ posleoktiabr'skij/, autor słownika polsko-rosyjskiego musi jednak pamiętać o ich polskich konotacjach historycznych i uwzględnić je w odpowiedniej mierze.

36. ROKOKOWY: ten przymiotnik ma HS2 przykład w style rokoko, który na pewno obsłuży dobrze różne konteksty, ale uzupełnia go jeszcze sama forma rokoko, funkcjonująca w ruszczyźnie nie tylko jako rzeczownik, lecz także przymiotnik kategorii indeclinabile; por. poezja rokokowa z przeciwstawnymi informacyjnie przekładami poezija w style rokoko - poezija rokoko.

37. SIĘ: pisane zgodnie z zasadami ortografii rozłącznie ma prawo do osobnego artykułu hasłowego w słownikach polsko-rosyjskich, w których zapełnia się go jednak dość różnymi treściami. W przyszłym kompletnym opracowaniu nie powinno zabraknąć wzmianki o regularnych wypadkach pomijania się /por. konteksty łasi się i przymila, zachłysnę się i utopię itp./ Zanim przystąpi się do tłumaczenia takich zdań, należy najpierw uzupełnić je "brakującymi" formami się. Bez tego zabiegu możliwe jest złe tłumaczenie, szczególnie prawdopodobne przy nieodpowiedniej znajomości języka oryginału /tu por. nieidentyczność przekładów czasownika utopić się i przekładu czasownika utopić, których pomieszanie zniekształca informację/.

38. SPECJALISTA: to hasło w HS2 jest przykładem, na czym można zaoszczędzić cenne w słowniku - nawet jeśli to jest duży słownik - miejsce. Kontekst zdaniem specjalistów znalazł się w artykule bezzasadnie; równie logiczne byłoby oczekiwanie tego typu związku w hasła dyrektor /zdaniem dyrektora/, minister, uczony itd. ad absurdum. Transland zdaniem ma właściwe miejsce pod zdanie /tam też zresztą w HS2 powtórzono związek zdaniem specjalistów, niestety bez uwypuklenia wartości zdaniotwórczej narzędnika/.

39. STUPROCENTOWO: tłumaczenie HS2 to na sto procentow. Współczesne teksty rosyjskie potwierdzają formę stoprocentno, choć brak jej w słownikach ogólnych języka rosyjskiego; byłaby ona lepszym kandydatem na translat niż wyrażenie przyimkowe.

40. SZAFARSTWO: ten wyraz przestarzały uwzględnił HS2 objaśniając go właściwie, a nie tłumacząc, frazą dożność klucznika /ekonomoma/. Wyrazy przestarzałe, archaizmy i historyzmy są określonym problemem dla większych słowników dwujęzycznych. Tu z pewnym pożytkiem można przypomnieć stary twór sufiksalny kiełarstwo /MAS2 daje tylko rzeczownik kiełar'/.

41. TERMIN: zawarty w ostatnim punkcie tego hasła u HS2 materiał sugeruje celowość ograniczenia kontekstów do par do terminu

- w uczeniki, które nie wiążą się obligatoryjnie ze wskazanym czasownikiem oddać resp. oddać /por. też przyjąć, wytrwać itp./; w konsekwencji ujawnia się też odpowiedniości w terminie - w uczenikach i z terminu - iz uczeników.

42. TRZYCZĘŚCIOWY: obok możliwych różnych korektur przekładu w HS2 i BogII2 do hasła tego w wielkim słowniku dodać należy jedno-wyrazowy translat triochczastnyj, mimo że nie rejestrują go słowniki ogólne języka rosyjskiego.

43. UCZELNIANY: do przekładów HS2, SK4 i BogII2 uzupełnieniem jest przymiotnik ucziliszcznyj /w Związku Radzieckim niektóre specjalne szkoły wyższe noszą nazwę ucziliszcze, a zatem w sytuacjach z nimi związanych uczelniany to nie wuzowskij, szkolnyj, lecz właśnie ucziliszcznyj/.

44. UKAMIENIOWANIE: odpowiednik pobiwanije kamienjami podany przez HS2 ma wariant, zapewne rzadszy, z formą kamiami.

45. ULĘGAŁKA: płod dikoj gruszy /w HS2, Rozw6/ i gniłaja dikaja grusza /w SK4, z nawiasową informacją dezambiguującą przekład w postaci wykursywnego dopisku "płod"/ to różne stopnie adekwatności tłumaczenia treści realnoznaczeniowej. Transland jest specyficzny i trudny /PRSRoln odnotował go, ale z przekładem brzmiącym jednakowo z przekładem HS2/. Najporęczniejszy jako substytut tekstowy jest przekład maksymalnie skondensowany, czyli dikaja grusza w propozycji BogII2 /ale zbyt skąpy wydaje się tam z kolei dopisek interpretacyjny, równy dopiskowi SK4/.

46. WARSZAWSKI: pod tym hasłem w HS2 znajduje się za rombem warszawska Nike. Towarzyszące wyrażenie rosyjskie pamiatnik gierojam Warszawy nie jest przekładem, to zwykła informacja rzeczowa, świadcząca o tym, że słownikom dwujęzycznym zdarza się przejmować funkcje encyklopedii. Tłumaczeniem by było warszawska Nike, ale to balast dla artykułu warszawski, jak i dla artykułu Nike słowników ogólnych.

47. WATA: w HS2 ma nogi jak z waty to jaskrawy przykład tego, że właściwa prezentacja przekładanych wyrażen jest ciągle problemem tradycyjnej leksykografii. Odpowiednik u niego nogi podkaszywajutsia nie ma waloru symbolu /może być i u niejo, u boksiora itd./ dopóty, dopóki autorzy nie wyjaśnią roli zaimka on w takich wyrażeniach; w HS2 nigdzie tego nie uczynili, Lepsze, choć może nie najbardziej przejrzyste, rozwiązanie ujmujące różnicę przekładową

mianownik - dopełniacz przyimkowy zob. u BogIl2 pod mieć.

48. WYROST: wśród przytoczeń HS2 odczytać się daje zwrot szyt' na wyrost, który w MAS2 jest zaopatrzony kwalifikatorem "prost.". Wziąwszy pod uwagę tę charakterystykę, należałoby odpowiednio wskazać w HS2 nieadekwatność stylistyczną członów zestawionych par przekładowych.

49. WZIERNIKOWANIE: porównując przekład z SLeKPR /osmotr zierkałom/ z przekładem słownika ogólnego /w HS2 to osmotr pri pomoszcz-i zierkała/, chciałoby się ufać bardziej słownikowi fachowemu. Mimo niewielkiej różnicy w tłumaczeniach jedno z nich może być nazwą bardziej konwencjonalną. W każdym razie należy się zorientować, jaki charakter ma konkurencja danych nazw rosyjskich.

50. ZAPOWIEDŹ: interesujące są tu rozdźwięki przekładowe w odniesieniu do zapowiedzi ślubnych. HS2 i SK4 wymieniają objawlenije s amwona o pomołwkie /przy czym godne uwagi na przyszłość są konteksty podane w SK4, których nie uwzględnił duży HS2/. BogIl2 ma znowu krótszą propozycję: objawlenije o pomołwkie. Idealna co do stopnia rozczłonkowania translatu byłaby nazwa ogłaszenije; jej definicja sformułowana w AteistS nie wyklucza tego wyboru.

SKRÓTY SŁOWNIKÓW

AteistS	- Ateistyczny słownik, pod obszczej ried. M.P. Nowikowa, Moskwa 1983
BogIl2	- A.Bogusławski, Ilustrowany słownik rosyjsko-polski polsko-rosyjski, T.1-2, wyd.2, Warszawa 1983
DorKS	- W.Doroszewski, O kulturę słowa. Poradnik językowy, T.3, Warszawa 1979
HS2	- D.Hessen, R.Stypuła, Wielki słownik polsko-rosyjski, T.1-2, wyd.2, Warszawa 1979
MAS2	- Słownik ruskogo jazyka w czetyrioch tomach, izd.2, Moskwa 1981-1984
Mir	- A.Mirowicz, I.Dulewicz. I.Grek-Pabis, I.Maryniak, Wielki słownik rosyjsko-polski, T.1-2, Warszawa-Moskwa 1970

- NSIZ-71 - Nowyje słowa i znaczenija. Słowar'- sprawocznik, pod ried. N.Z.Kotiełowej i J.S.Sorokina, Moskwa 1971
- NSIZ-84 - Nowyje słowa i znaczenija. Słowar'- sprawocznik, pod ried. N.Z.Kotiełowej, Moskwa 1984
- Oż - S.I.Ożegow, Słowar' ruskogo jazyka, Moskwa 1984
- PRPSSport - Z.Fedus, Podręczny rosyjsko-polski słownik sportowy, Wrocław 1979
- PRSRoln - Polsko-rosyjski słownik rolniczy, pod red. I.I.Siniagina, Warszawa-Moskwa 1974
- Rozw6 - Podręczny słownik polsko-rosyjski. Z suplementem, pod red. M.P.Rozwadowskiej, wyd.VI, Warszawa 1974
- SIS9 - Słowar' inostrannyh słow, izd.9, Moskwa 1982
- SJPDor - Słownik języka polskiego, pod red. W.Doroszewskiego, T.1-10, Warszawa 1958-1968
- SJPSupl - Słownik języka polskiego, pod red. W.Doroszewskiego, T.11 - suplement, Warszawa 1969
- SJPSzymcz - Słownik języka polskiego, pod red. M.Szymczaka, T. 1-3, Warszawa 1978-1980
- SK4 - R.Stypuła, G.Kowalowa, Podręczny słownik polsko-rosyjski. Z suplementem, T.1-2, wyd.4, Warszawa-Moskwa 1985
- SLekPR - B.Neuman, E.Neuman, Słownik lekarski polsko-rosyjski, Warszawa 1971
- SPPDor - Słownik poprawnej polszczyzny PWN, red.nacz. W.Doroszewski, Warszawa 1973
- SWOTok - Słownik wyrazów obcych PWN, red. J.Tokarski, Warszawa 1980
- TSiWNRIJ - Trudnosti słowouptrieblenija i warianty norm ruskogo litieraturnogo jazyka. Słowar'- sprawocznik, red. K.S.Gorbaczewicz, Leningrad 1973
- WSTPR5 - Wielki słownik techniczny polsko-rosyjski, opr.M.Martin, J.Januszkiewicz, M.Boratyn, wyd.5, Warszawa 1984

КРИТИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ К ОБЩИМ ПОЛЬСКО-РУССКИМ СЛОВАРЯМ

Резюме

Работа посвящена анализу довольно большого количества словарных статей в польско-русских переводных словарях. Автором высказываются критические замечания по поводу перевода слов разных категорий и предлагаются способы его улучшения.